

eduresourceza.com

Downloaded from eduresourceza.com

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

DIBATSELA 2021

TLHAHLO YA GO SWAYA

MEPUTSO: 100

Palomoka ya matlakala ke 9.

ELA HLOKO:

- Diriša rubriki ye ge o swaya ditaodišo (Lephephe la 3, KAROLO YA A).
- Meputso ya 0–50 e arotšwe ka magato a mahlano a ditlhalošo.
- Mo go diteng, polelo le mongwalelo, le legato le lengwe le le lengwe la magato a ditlhalošo a mahlano le arotšwe ka dikarolwana tše pedi, e lego legato la godimo le la fase go lebeletšwe kabo ya meputso le ditlhalošo.
- Sebopego ga se sa arolwa ka legato la godimo le la fase.

KAROLO YA A: RUBRIKI YA GO SWAYA DITAODIŠO [MEPUTSO YE 50]

Dinyakwa		Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG LE PEAKANYO (Go araba dipotšišo) Tatelano ya dikgopolo ge go dirwa peakanyo Temogo ya morero, baamogedi ba tshedimošo le dikamano MEPUTSO YE 30		28–30	22–24	16–18	10–12	4–6
	Legato la godimo	-Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo go fetiša. - Dikgopolo tša go laetša bohlae, tša go hlohla mabjoko tšeo di tšweletšago tsebo ye e tseneletšego. -Peakanyo le tlemagano ke tšeo di ikgethilego mo go matseno, mmele le mafetšo.	-Potšišo e arabilwe gabotsebotse. -Dikgopolo di kgahliša kudu ebile di sepelelana le hlogo/sererwa. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše dibotsebotse mo go matseno, mmele le mafetšo.	-Karabo e a kgotsofatša. -Dikgopolo di tlemagane ebile di a kgodiša. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše dikaone mo go matseno, mmele le mafetšo.	-Tlemagano ya dikgopolo ga se ya maleba. -Dikgopolo ga di tšwelele gabotse ebile ga di bontšhe boithamelolo. -Tatelano le tlemagano ya dikgopolo di tšwelela gannyane.	-Molekwa o tšwele tseleng kudukudu. -Dikgopolo di hlakahlakane ebile ga di nepiše. -Dikgopolo ga di nepiše hlogo ebile di a ipoeletša. -Ga go tatelano le tlemagano ya dikgopolo.
	Legato la fase	25–27 -Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo. -Dikgopolo tša go laetša bohlae, tša go hlohla mabjoko tšeo di tšweletšago tsebo ye e tseneletšego. -Bokgoni bja maemo a godimo bja go beakanya le go tlemaganya dikgopolo mo go matseno, mmele le mafetšo.	19–21 -Potšišo e arabilwe gabotse. -Dikgopolo di a kgahliša ebile di sepelelana le hlogo/sererwa. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše dibotse mo go matseno, mmele le mafetšo.	13–15 -Potšišo e arabilwe ka mo go kgotsofatšago eupša ga se ya hlaka gabotse. -Tlemagano ya dikgopolo e a kgotsofatša ebile e a kgodiša. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo di a kgotsofatša mo go matseno, mmele le mafetšo.	7–9 -Molekwa o tšwele tseleng. -Dikgopolo di hlakahlakane. -Ga go peakanyo goba tlemagano ya dikgopolo yeo e tšwelelago.	0–3 -Ga go bolelwe selo ka hlogo yeo e filwego. -O tšwele tseleng kudukudu. -Diteng ga di nepiše ebile di hlakahlakane.

POLELO, MONGWALELO LE PALOBOHLATSE Segalo, retšistara, mongwalelo, tlotlontšu ya maleba ya morero le dikamano Kgetho ya mantšu Tirišo ya polelo le melawana, maswao, popopolelo le mopeleto MEPUTSO YE 15	Legato la godimo	14–15	11–12	8–9	5–6	0–3
		-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana kudukudu le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo ke ya boitshepo, ya go nona, ya maatlakgogedi. -Polelo e na le segalo sa go ba le maatlakgogedi ebile e nonne ka mebolelwana ya go kgahliša. -Go nyakile go se be le ge e ka ba phošwana e tee ya popopolelo le mopeleto. -Polelo e beakantšwe ka bokgwari bja maemo a godimodimo.	-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gabotsebotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo e na le maatla, ya segalo sa maleba. -Diphošo tša popopolelo le mopeleto ga se tše kae. -Polelo e beakantšwe gabotsebotse.	-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Tirišo ya maleba ya polelo e dira gore molaetša o kwagale. -Segalo ke sa maleba. -Mebolelwana e dirišitšwe go godiša boleng bja diteng.	-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gannyane le morero, baamogedi le dikamano. -Tirišo ya polelo ke ya motheo. -Segalo le mošito ga se tša maleba. -Tlotlontšu ke ye nnyane kudu.	-Polelo ga e kwešišagale. -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu ga di sepelelane le morero, baamogedi le dikamano. -Tlotlontšu ke ye nnyane kudukudu moo e lego gore e dira gore ditaba di se kwešišagale.
SEBOPEGO Dinyakwa/Dipharologantšho tša setšweletšwa Tšwetšopele ya ditemana le tlhamo ya mafoko MEPUTSO YE 5	Legato la fase	13	10	7	4	0–1
		-Polelo ya maemo a godimodimo ya go ba le segalo se maatla. -Go nyakile go se be le ge e ka ba phošwana e tee ya popopolelo goba mopeleto. -Polelo e beakantšwe ka bokgwari.	-Polelo ke ya maemo a godimo ya go ba le maatlakgogedi. -Segalo ke sa maleba sa go ba le maatlakgogedi. -Diphošwana tše nnyane tša popopolelo le mopeleto. -Polelo e beakantšwe gabotse.	-Tirišo ya polelo e a kgotsofatša eupša e na le diphošo. -Segalo se a kgotsofatša eupša mebolelwana ga se ya dirišwa o kaalo.	-Polelo ga e kgotsofatše. -Ga go phapantšho ya mafoko. -Tlotlontšu ga se ye kaalo.	
SEBOPEGO Dinyakwa/Dipharologantšho tša setšweletšwa Tšwetšopele ya ditemana le tlhamo ya mafoko MEPUTSO YE 5		5	4	3	2	0–1
		-Tšwetšopele ya sererwa ke ya maemo a godimodimo. -Tlhalošo ya dikgopolo ke ya maemo a godimodimo. -Tlhamo ya mafoko le ditemana ke ya go ikgetha, ya maemo a godimodimo.	-Tatelano ye botse ya tšwetšopele ya dintlha. -Tlemagano ye botse ya dintlha le dikgopolo. -Mafoko le ditemana di beakantšwe ka makgethe.	-Dintlha tša maleba di tšweleditšwe. -Mafoko le ditemana di hlamegile gabotse. -Taodišo e a kwagala.	-Dintlha tša maleba ga se tše kae. -Mafoko le ditemana di na le diphošo. -Taodišo e a kwagala eupša e na le mafokodi.	-Dintlha tša maleba ga di gona. -Mafoko le ditemana di fošagetše. -Taodišo ga e kwagale.

KAROLO YA B: RUBRIKI YA GO SWAYA DITŠWELETŠWA TŠE TELELE TŠA TIRIŠANO [MEPUTSO YE 25]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG, PEAKANYO LE SEBOPEGO Go araba dipotšišo le dikgopolo Tatelano le peakanyo ya dikgopolo Morero, baamogedi, dinyakwa/dipharologantšho le dikamano MEPUTSO YE 15	13–15 -Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo go fetiša. -Dikgopolo ke tša go laetša bohlahe, le go hlohla mabjoko. -Tsebo ke ye e tseneletšego ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa. -Ditaba di nepiša setšweletšwa thwi. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ya maemo a godimo. -Tlhalošo ya ditaba ke ya maemo a godimo ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba sa go sepelelana le setšweletšwa.	10–12 -Bokgoni bjo bobotsebotse bja go araba potšišo bjoo bo laetšago tsebo ye botse ya mohuta wa setšweletšwa. -Ditaba di nepiša setšweletšwa. -Molekwa ga se a tšwa tseleng. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ye botse. -Tlhalošo ya ditaba ke ye botse ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošwana di se kae.	7–9 -Bokgoni bja go kgotsofatša bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ya mohuta wa setšweletšwa. -Go na le nepišo eupša go na le go tšwa tseleng gannyane. -Tlemagano ya dikgopolo le dikamano e a kgotsofatša. -Tlhalošo ya ditaba e a kgotsofatša ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošo tše dintšinyana.	4–6 -Bokgoni bja motheo bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ye nnyane ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa. -Go na le nepišo ye nnyane ya setšweletšwa eupša go na le go tšwa tseleng. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ga se ye kaalo. -Tlhalošo ya ditaba ke ya motheo ebile e thekga sererwa gannyane. -Melao ya sebopego ga se ya šomišwa ka tshwanelo. -Go tlogetšwe dintlha tše bohlokwa.	0–3 -Karabo ya gagwe ga e laetše tsebo le ye nnyane ya mohuta wa setšweletšwa. -Molaetša ga o tšwelele gabotse ka ge molekwa a tšwele tseleng kudukudu. -Ga go tlemagano ya diteng le dikgopolo. -Ditaba di hlalošwa gannyane. -Sebopego sa setšweletšwa ga se sona.
POLELO, SETAELE LE PALOBOHLATSE Segalo, retšistara, setaele, morero, baamogedi le dikamano Tirišo ya polelo le melawana Kgetho ya mantšu Maswao le mopeleto MEPUTSO YE 10	9–10 -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gabotsebotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo e nepagetše ebile e hlamegile gabotse. -Go nyakile go se be le ge e ka ba phošwana e tee ya popopolelo le mopeleto.	7–8 -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo ga e na diphošo tše kaalo tša popopolelo ebile e hlamegile gabotse. -Tlotlontšu ke ye ntši. -Diphošo ga se tše dintši.	5–6 -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana le morero, baamogedi le dikamano. -Diphošo tša popopolelo ga se tše dintši. -Tlotlontšu ke yeo e lekanetšego. -Diphošwana tšeo di lego gona ga di fetoše molaetša.	3–4 -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu ga di sepelelane gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Popopolelo ga se yeo e nepagetšego ebile e tletše ka diphošo. -Tlotlontšu ga se ye ntši. -Molaetša o a tšwelela eupša o arošitšwe.	0–2 -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu ga di sepelelane le morero, baamogedi le dikamano. -Sengwalo se tletše ka diphošo ebile se hlakahlakane. -Tlotlontšu yeo e lego gona ga e sepelelane le morero le gannyane. -Molaetša ga o tšwelele le gannyane.

ELA HLOKO:

- Dintlha tšeo di filwego ka tlase ga hlogo ye nngwe le ye nngwe ke tša go hlahla baswai fela.
- Kwešišo ya molekwa ya hlogo yeo a e kgethilego e elwe šedi le ge dintlha tša gagwe di fapana le tšeo di filwego.

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO YA 1**

Balekwa ba ngwale taodišo ya mantšu a 400 – 450 ka hlogo e tee ya tšeo di filwego. Ba ka ngwala ka mehuta ye e latelago ya ditaodišo: Taodišokanegelo, taodišotlhaloši, taodišokgadimo, taodišokahlaahlo, taodišongangišano goba tswalano ya tšona.

1.1 Tšatšing leo, ke ile ka botšwa tsebe go kwa.

Go letetšwe gore molekwa a ngwale ka tiragalo yeo e diregilego ka letšatši leo. Ke eng seo a se boditšwego? O ithutile eng ka morago ga go botšwa seo?

[50]**1.2 Go keteka kgwedi ya Afrika**

Go letetšwe gore molekwa a laetše bohlokwa goba go se be bohlokwa ga kgwedi ya Afrika le gore e ketekwa neng. Ditiragalo le morero wa kgwedi yeo di ka laetšwa.

[50]**1.3 Boeti ke mothopo wa kgodišo ya ekonomi.**

Go letetšwe gore molekwa a tšweletše ka moo boeti bo lego bohlokwa ka gona kgodišong ya ekonomi.

[50]**1.4 2020, ruri wa bo fetoša bophelo!**

Go letetšwe gore molekwa a ngwale ka fao ditiragalo tša ngwaga wa 2020 di fetošitšego bophelo ka gona.

[50]**1.5 Thuto ya godimo ya go se lefelwe**

Go letetšwe gore molekwa a laetše ka mokgwa wo thuto ya go se lefelwe e ka tlišago diphetogo setšhabeng: Mohlala: Batho ba ka rutega ka bontši, bodiidi le bosenyi di ka fokotšega, maemo a ekonomi a ka kaonafala, bj.bj. Ka lehlakoreng le lengwe e ka hlola bobodu go baithuti bao ba sa lefego.

[50]**1.6 Dikgetho tša Masepala di ka tliša tharollo ya mathata a kabo ya ditirelo.**

Go letetšwe gore molekwa a tšee lehlakore la go dumela goba la go ganetša. Lehlakoreng la go dumela a laetše ka mo dikgetho di ka tlišago tharollo ka gona go aba ditirelo tša motheo bjalo ka meetse, mohlagase, dintlo, kelelatšhila bj.bj.

Lehlakoreng la go ganetša a laetše ka mo dikgetho di ka se tlišego diphetogo ka gona ka ge di hlwa di e ba gona eupša go sa be le diphetogo gobane go sa latelwe ditshepišo tše di dirwago nakong ya masolo a dikgetho.

[50]

1.7 Tlhathollo ya ditšweletšwa tša go bonwa e akaretša mehuta ya ditaodišo ka moka

- Molekwa o ikgethela seswantšho gomme a ngwala taodišo ka mohuta woo a o nyalantšhago le seswantšho seo.

1.7.1 Go letetšwe gore molekwa a tšweletše sengwalwa sa gagwe ka tlhathollo ya seo se tšweletšwago seswantšhong ntle le go fetola kgopolokgolo. A hlaloše bohlokwa bja mmimo le meaparo ya setšo go hlomphe setšo le ditlwaello. [50]

1.7.2 Go letetšwe gore molekwa a tšweletše sengwalwa sa gagwe ka tlhathollo ya seo se tšweletšwago seswantšhong ntle le go fetola kgopolokgolo. A hlaloše ka basadi mešomong ye e bego e tsebega e le ya banna fela. [50]

PALOMOKA YA KAROLO YA A:

50

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO

POTŠIŠO YA 2

2.1 LENGWALO LA SEMMUŠO (LA BOIPELAETŠO)

Mohlala mabapi le diteng tša sererwa:

Go letetšwe gore molekwa a laetše go se kgotsofalele boleng bja dieta tšeo a di rekilego. Diteng di akaretše boipelaetšo le gore o holofetše eng go tšwa go molaodi.

Sebopego le diponagalo/dinyakwa

- Sebopego le botelele e be tša maleba.
- Diatrese e be tše pedi, e lego ya mongwadi le moamogedi.
- Letšatšikgwele le ngwalwe ka fase ga atrese ya moromedi.
- Hlogo yeo e lego mabapi le boipelaetšo e be ka fase ga diatrese.
- Madume/matseno a makopana a semmušo.
- Diteng e be tša maleba tša go laetša boipelaetšo.
- Retšistara le polelo e be tša semmušo.
- Segalo e be sa maleba.
- Tšhomišopolelo, tlotlontšu le maswaodikga e be tše di nepagetšego.
- Mafelelo/bofelo e be boitsebišo bja mongwadi ka botlalo. Mohlala:
Ke nna/Wa lena.
Madumetša Rapholo/M Rapholo.

[25]

2.2 EMEILE

Downloaded from eduresourceza.com

Mohlala mabapi le diteng tša sererwa:

Go letetšwe gore molekwa a laetše kgopelo ya phapošeborutelo le ditlabakelo tšeo ba tlogo di šomiša nakong ya go ithuta.

Sebopego le diponagalo/dinyakwa

- Sebopego le botelele e be tša maleba.
- Atrese ya emeile ya moromelwa
- Hlogo yeo e laetšago lebaka la go romela emeile.
- Madume/matseno e be a makopana a semmušo.
- Diteng e be tša maleba tša go kgopela phapoše ya borutelo le ditlabakelo tša go ithuta.
- Retšistara le polelo e be tša semmušo.
- Segalo e be sa maleba.
- Tšhomišopolelo, tlotlontšu le maswaodikga e be tše di nepagetšego.
- Mafelelo/bofelo e be boitsebišo bja mongwadi ka botlalo. Mohlala:
Ke nna/Wa lena
Marwala Mphahlele/M Mphahlele

Mohlala wa Emeile:

Go ya go: emeile ya moromelwa (Hlogo ya sekolo)
Hlogo: Lebaka la emeile.
Madume: Laetša tlhompho (bjalo ka Mohlomphegi) Mmele: Diteng tša emeile   • Matseno   • Hlaloša ditaba ka botlalo   • Thumo/ Mafetšo
Lefoko la go tswalela:

[25]

2.3 TŠA BOPHELO BJA MOHU

Mohlala mabapi le diteng tša sererwa:

Go letetšwe gore molekwa a bontšhe gore mohu e be e le kgoši. Go laetšwe maikarabelo a gagwe setšhabeng. Go ngwalwe ka motho wa boraro, ka lebaka le le fetilego.

Sebopego le diponagalo/dinyakwa

- Leina le sefane sa mohu
- Batswadi ba mohu
- Lefelo leo mohu a belegetšwego go lona.
- Letšatši la matswalo a mohu
- Dithuto tšeo mohu a di fihleletšego.

Downloaded from eduresourceza.com

- Ditiro tše botse le tša go kgahliša tšeo mohu a gopolwago ka tšona bogosing bja gagwe.
- Letšatši leo a hlokošetšego ka lona.
- Seo se hlotšego lehu la gagwe.
- Meloko ya kgauswi yeo mohu a e tlogetšego.
- Lefoko la taelo. Mohlala:
Mohu a ka laelwa ka sereto.
- Retšistara le polelo e be tša go hlompha.
- Tšhomišopolelo, tlotlontšu le maswaodikga e be tše di nepagetšego.
- Molekwa a se ngwale ka motho wa pele.

[25]

2.4 POTŠIŠOTHERIŠANO

Mohlala mabapi le diteng tša sererwa:

Go letetšwe gore molekwa a bontšhe dipotšišo le dikarabo gare ga mmotšiši le mmotšišwa. Tšona di akaretše mabaka a go kgopela thušo le go fahlela gore ke ka lebaka la eng thušo e swanetše go fiwa yena le maikemišetšo a gagwe.

Sebopego le diponagalo/dinyakwa

- Go šomišwe dithekniki tša potšišotherišano.
- Go be le mmotšiši le mmotšišwa.
- Go fiwe maina a diboledi ka lehlakoreng la ngele la letlakala.
- Go šomišwe mothaladi wo mofsa go laetša seboledi se sengwe le se sengwe se sefsa.
- Mmotšišwa a hlohlwe ka go botšišwa dipotšišo tša go lebana le thušo ya mašeleng yeo a e kgopetšego.
- Go šomišwe dithekniki tša potšišotherišano go ya ka magato a a latelago:
  - Matseno, e lego boithalošo, a tšweletše morero.
  - Kwešišano le kamogelano e be tša go hlola moya wa go tshepana.
  - Mmotšiši a botšiše dipotšišo go thoma ka tša kakaretšo go ya go tša go ikgetha.
  - Dipotšišo e be tša maleba, go šomišwe polelo ya go hlamega, ya go laetša šedi le go hlohleletša.
- Mmotšišwa a arabe ka bokgwari go laetša tsebo.

[25]

2.5 PEGO

Mohlala mabapi le diteng tša sererwa:

Go letetšwe gore molekwa a ngwale pego mabapi le tlhohleletšo ye barutwana ba e hweditšego go ba Kgoro ya Thuto.

Sebopego le diponagalo/dinyakwa

- Go be le hlogo/Sererwa.
- Go tšweletšwe boithekggo.
-

- Go laetšwe leina la moamogedi le mmegi. Mohlala: E ya go: E tšwa go: le atrese ge go hlokega.
- Letšatšikgwele le laetšwe.
- Diteng di lebane thwii le tabakgolo. Mohlala: Go begela batswadi ka tlhohleletšo ye barutwana ba e hweditšwego.
- Go ngwalwe ka lebaka le le fetilego.
- Go šomišwe mahlaodi le mantšu ao a tsošago maikutlo go tšweletša dikgopolo.
- Retšistara le polelo e be tša semmušo.
- Tšhomišopolelo, tlotlontšu le maswaodikga e be tše di nepagetšego.
- Mmegi a laetše ditšhišinyo mabapi le tlhohleletšo ye barutwana ba e filwego.

[25]

2.6 ATHIKELE (TAODIŠWANA) YA KURANTA

Mohlala mabapi le diteng tša sererwa:

Go letetšwe gore molekwa bjalo ka moeletši wa kuranta a laetše ditlamorago tša go se latele melawana ya *Covid-19*.

Sebopego le diponagalo/dinyakwa

- Go be le hlogo/Sererwa.
- Leina la mmegi
- Dintlha di fiwe ka boripana le ka nepagalo ntle le go kgopamiša nnete.
- Go ngwalwe ditaba tše bohlokwa fela.
- Diteng di be mabapi le masetlapelo ao a ka welago batho ba go se apare diširankolemolomo.
- Taodišwana/athikele e kgaleme e be e eletše mmadi.
- Retšistara le polelo e be tša maleba.
- Tšhomišopolelo, tlotlontšu le maswaodikga e be tše di nepagetšego.

[25]

PALOMOKA YA KAROLO YA B:

50

PALOMOKA YA TLHAHLOBO:

100